

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ: ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ - ΚΗΔΕΜΟΝΕΣ

Εδώ και πολλά χρόνια, τα παιδιά και οι νέοι λαμβάνουν μέρος σε προκλήσεις. Φίλοι ή αντίπαλες ομάδες ενθαρρύνουν ο ένας τον άλλον να συμμετάσχουν σε “**διαγωνισμούς**” για να δείξουν ότι δεν αποφεύγουν τον κίνδυνο ή είναι πολύ αδύναμοι ή φοβισμένοι να το κάνουν. Οι διαδικτυακές προκλήσεις παρουσιάζουν μεγάλη δυναμική καθώς το κοινό τώρα είναι δυνητικά τεράστιο και όσοι παίρνουν μέρος σε αυτές κυνηγούν likes και σχόλια. Πλέον όχι μόνο δέχεται κανείς να συμμετάσχει σε μια πρόκληση, αλλά τη βιντεοσκοπεί και κοινοποιεί το βίντεο σε πλατφόρμες κοινωνικών μέσων. Ο αριθμός των likes και των σχολίων θεωρείται ένα σημαντικό μέρος της όλης διαδικασίας.

Είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι **οι προκλήσεις ποικίλλουν** σημαντικά και δεν επιφέρουν όλες προβλήματα ή αρνητικές συνέπειες. Για παράδειγμα, η πρόκληση του κουβά με πάγο, που ήταν δημοφιλής το καλοκαίρι του 2014, χρησιμοποιήθηκε ως τρόπος ευαισθητοποίησης για την νόσο ALS (Αμυοτροφική Πλευρική Σκλήρυνση, η οποία συχνά αναφέρεται και ως νόσος των κινητικών νευρώνων). Η πρόκληση (η οποία επίσης αναφέρεται ως η «ALS παγίδα πάγου πρόκληση») περιλαμβάνει ένα άτομο που έχει ένα κουβά με παγωμένο νερό και το ρίχνει πάνω του ή το ρίχνουν άλλοι πάνω του. Μόλις κάποιος ολοκληρώσει την πρόκληση, ορίζει κάποιον άλλον για να την επαναλάβει μέσα σε 24 ώρες -αν δεν το κάνει, θα πρέπει να δωρίσει κάποια χρήματα για φιλανθρωπικό σκοπό. Η συγκεκριμένη πρόκληση υιοθετήθηκε από διασημότητες, πολιτικούς και αθλητές, οι οποίοι δημοσίευσαν τα βίντεο που συμμετείχαν στην πρόκληση και με αυτό τον τρόπο εξαπλώθηκε πιο γρήγορα και σε ευρύτερο κοινό. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, 1 στα 6 άτομα συμμετείχαν στην πρόκληση και η ALS έλαβε πάνω από 100 εκατομμύρια δολάρια παγκοσμίως σε δωρεές.

Οι προκλήσεις **είτε θετικές είτε αρνητικές** αναδύονται και **πολλαπλασιάζονται** γρήγορα, μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης (π.χ., Tik Tok, Facebook), συνήθως μεταξύ των παιδιών, των εφήβων και των νέων. Προκλήσεις με θετική, φιλανθρωπική, αστεία και διασκεδαστική πρόθεση έως προκλήσεις με τρομακτική και δυνητικά επιβλαβή πρόθεση, οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο τη σωματική και τη συναισθηματική ευημερία των παιδιών, των εφήβων και των νέων.

Το ευάλωτο της ηλικίας, η περιέργεια, η ομότιμη πίεση, η τάση μιμητισμού, καθώς και η αίσθηση του ανήκειν, λαμβάνοντας υπόψη και τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης ηλικιακής περιόδου των παιδιών, των εφήβων και των νέων, διαδραματίζουν καθοριστικό και ενισχυτικό παράγοντα στην έκθεση σε τέτοιους κινδύνους. Επομένως, καθίσταται επιτακτικό και αναγκαίο να μας απασχολεί, όχι μόνο ως ιδιότυπο και μεμονωμένο «φαινόμενο», αλλά ως μέρος ενός συνόλου επιβλαβών συμπεριφορών και σύστοιχων κινδύνων, οι οποίες απαιτούν συνεχή ενημέρωση και εκπαίδευση.

Είναι σαφές ότι η βιομηχανία του internet έχει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο. Ως πάροχοι (και διανομείς) αυτού του τύπου περιεχομένου πρέπει να ακολουθήσουν μια υπεύθυνη προσέγγιση για να καθορίσουν τι είναι αποδεκτό να δημοσιεύεται στις πλατφόρμες τους. Πότε τα βίντεο που μεταφορτώνονται και το περιεχόμενο ξεπερνούν τα όρια και ποιος καθορίζει τι και πού είναι η κόκκινη γραμμή.

Συμβουλές για γονείς:

- ✓ **Μείνετε ήρεμοι και κάντε την έρευνά σας:** Όταν οι διαδικτυακές προκλήσεις αναφέρονται από παιδιά ή νέους/ες ή εμφανίζονται στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, είναι σημαντικό να διασφαλίσετε όλες τις πληροφορίες που χρειάζεστε, για να είστε σε θέση να ενημερώσετε και να υποστηρίξετε αποτελεσματικά το παιδί σας.
- ✓ **Μιλήστε με το παιδί σας:** Ξεκινήστε μια συζήτηση σχετικά με τις διαδικτυακές προκλήσεις που μπορεί να έχουν προκαλέσει το ενδιαφέρον του παιδιού σας, ενημερώστε το για αυτές, αλλά και γενικότερα για τις προκλήσεις στο Διαδίκτυο.
- ✓ **Αποφύγετε να παρουσιάσετε ενοχλητικό ή τρομακτικό περιεχόμενο:** Είναι σημαντικό να θυμάστε ότι ακόμη και όταν κάτι κοινοποιηθεί ευρέως στο Διαδίκτυο, αυτό δεν σημαίνει ότι όλοι/όλες το έχουν δει ή ακούσει. Μπορείτε να ενημερώσετε το παιδί σας για τους κινδύνους των διαδικτυακών προκλήσεων, χωρίς να του δείξετε παραδείγματα ή να δώσετε σαφείς λεπτομέρειες. Αντίθετα, επικεντρωθείτε σε **βασικές συμβουλές** και στρατηγικές, ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίζει οποιονδήποτε διαδικτυακό κίνδυνο και πρόκληση. Για παράδειγμα, μιλήστε για την αποφυγή επικοινωνίας με άγνωστα και παράξενα προφίλ, παρουσιάστε τα εργαλεία αναφοράς και αποκλεισμού, ενθαρρύνετε για τη δυνατότητα επικοινωνίας με κάποιον έμπιστο ενήλικα, ώστε να επιτρέψει την ευκαιρία να επιλυθούν τυχόν απορίες ή προβληματισμοί.
- ✓ **Αποφύγετε την ονομασία σχετικά με επικίνδυνες προκλήσεις:** Ο χαρακτηρισμός/ονομασία μιας πρόκλησης μπορεί να συμβάλει στην περαιτέρω διάδοσή της. Επομένως, αντί να εστιάζετε σε ένα συγκεκριμένο διαδικτυακό παιχνίδι, πρόκληση ή εικόνα, δώστε εφαρμόσιμες συμβουλές, σε περίπτωση που συμβεί οτιδήποτε στο Διαδίκτυο που ανησυχήσει, αναστατώσει ή προσβάλλει το παιδί σας.
- ✓ **Μιλήστε σχετικά με αποτελεσματικές πρακτικές αντιμετώπισης:** Είναι σημαντικό να δώσετε στο παιδί σας τις στρατηγικές για την αντιμετώπιση τέτοιου διαδικτυακού περιεχομένου και προκλήσεων:
- ✓ **Αν δεχθεί πρόσκληση στο Διαδίκτυο** για συμμετοχή σε επικίνδυνα «παιχνίδια», σε επικίνδυνες συμπεριφορές ή σε διαδικτυακές συζητήσεις, που το κάνει να αισθανθεί άβολα **θα πρέπει:**

1. Να κρατήσει αποδεικτικά στοιχεία (στιγμιότυπα οθόνης-screen shots),
2. Να αναφέρει, μέσω εργαλείων αναφοράς καταγγελίας, το περιστατικό και τα αποδεικτικά στοιχεία,
3. Να μπλοκάρει το άτομο (π.χ., προφίλ) ή τον αριθμό που το παρενοχλεί,
4. Να αναφέρει, άμεσα, το γεγονός σε εσάς ή σε ενήλικα που εμπιστεύεται,
5. Να απευθυνθεί σε εξειδικευμένους φορείς όπως:

Γραμμή Βοήθειας Help-Line.gr στο 210 6007686

Ανοιχτή γραμμή καταγγελιών για το παράνομο περιεχόμενο στο διαδίκτυο
SafeLine.gr

Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος (11188)

- ✓ Αν σκέφτεται να συμμετάσχει σε κάποια διαδικτυακή πρόκληση, ζητήστε από το παιδί σας να το **συζητήσει** μαζί σας ή με κάποιον άλλον ενήλικα που εμπιστεύεται, ώστε να πάρει όλες τις δυνατές πληροφορίες. Πολλές φορές οι προκλήσεις μπορεί **να φαίνονται αβλαβείς** και να ξεκινούν αθώα, ωστόσο μπορεί να οδηγήσουν σε σημαντικό σωματικό ή συναισθηματικό κίνδυνο.
- ✓ Αν αντιληφθεί ότι **κάποιο άλλο παιδί ή έφηβος** συμμετέχει ή σχεδιάζει να συμμετάσχει σε επικίνδυνες διαδικτυακές προκλήσεις να ενημερώσει άμεσα κάποιον ενήλικα ή να καλέσει τη Γραμμή Βοήθειας ή την Ανοιχτή γραμμή καταγγελιών για το παράνομο περιεχόμενο στο διαδίκτυο ή τη Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος.
- ✓ Ένα από τα βασικά ζητήματα που εγείρονται για τις διαδικτυακές προκλήσεις είναι αυτό της **πίεσης από συνομήλικους**. Οι νέοι μπορούν μερικές φορές να ασχοληθούν με τέτοιες προκλήσεις, επειδή είναι αυτό που κάνουν όλοι/ες οι φίλοι/ες τους ή φαίνεται να κάνουν και λέγοντας «ΟΧΙ» μπορεί να φαίνεται και να είναι πολύ δύσκολο. Υπενθυμίστε και εξηγήστε ότι είναι **εντάξει να πουν ΟΧΙ** σε πράγματα που δεν αισθάνονται άνετα και υπερτονίστε ότι είναι σημαντικό να κάνουν τις δικές του προσωπικές επιλογές.
- ✓ **Υποστηρίξτε το παιδί σας:** Εάν το παιδί σας έχει δει ενοχλητικό ή τρομακτικό περιεχόμενο, είναι σημαντικό να του μιλήσετε για τη συγκεκριμένη εμπειρία, να το υποστηρίξετε και, εάν απαιτείται, να το βοηθήσετε με πρόσθετη υποστήριξη.

ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ:

- Διατηρείτε **καλές σχέσεις με το παιδί σας** και αναπτύξτε ποιοτική επικοινωνία, ώστε να αισθάνεται άνετα να σας αναφέρει τη διαδικτυακή του δράση (διαδικτυακούς φίλους, ιστοσελίδες που επισκέπτεται κ.λπ.) και πιθανούς διαδικτυακούς κινδύνους που αντιμετωπίζει.
- **Ελέγχετε τη συναισθηματική του ευημερία**, διερευνώντας αν υπάρχει κάτι το οποίο το απασχολεί και το δυσκολεύει συναισθηματικά.
- **Επιβλέψτε διακριτικά τις διαδικτυακές τους δραστηριότητες** και ενημερώστε για τους κινδύνους στο Διαδίκτυο. Να θυμάστε, ωστόσο, να μιλάτε για τους κινδύνους που υπάρχουν στο Διαδίκτυο, χωρίς ωστόσο να υπερβάλλετε για τη φύση του κινδύνου και το βαθμό στον οποίο το ίδιο το Διαδίκτυο είναι ένα επικίνδυνο περιβάλλον. Οι ενήλικες πρέπει να καταλάβουν ότι μια υπερβολική αντίδραση μπορεί να είναι δυνητικά επιβλαβής για τη μελλοντική σχέση/επικοινωνία με τα παιδιά τους.
- **Μη διστάσετε να μιλήσετε ανοιχτά στο παιδί σας** για επικίνδυνα διαδικτυακά παιχνίδια και προκλήσεις. Ρωτήστε τι σκέφτεται και συζητήστε μαζί του χωρίς κριτική διάθεση.

ΠΗΓΕΣ:

INSAFE, Internet Safety, saferinternet4kids